

Sobre el futur i el país

***“I que el bon rei
Jaume (que és
alt i ros,
recorden)
s’aparega
a molta gent de
bona voluntat
i els diga:
serviràs el teu
país allà on ha
de ser
servit, o el teu
país no tindrà
futur. Tindrà
moltíssims
turistes, això sí.
I tindrà només
polítics als quals
el rei en Jaume
no se’ls apareix
mai.”***

El meu amic Pere Mayor, candidat a la presidència de la Generalitat Valenciana, m’ha regalat un llibre de converses amb títol ple d’esperança: *Un país amb futur*. Me’l va donar al final d’una llarga conversa nostra, fa pocs dies, com les que ell i jo tenim de tant en tant des de fa molts anys, potser dotze o catorze, quan jo vaig somniar una nit que el rei Jaume I, alt i ros, se m’apareixia amb espasa i casc (era Jaume I, ho jure, no Eliseu Climent, que no és ni ros ni alt) i em deia: “serviràs el teu país en la unitat del poble valencià”, no sé si m’ho va dir amb majúscula o amb minúscula. Jo vaig intentar fer aquell servei tan bé com sabia, infeliç de mi, però en sabia poc i pareix que no vaig servir bé. Es van contar moltes infàmies a propòsit de tot allò, alguns invents febrils, fosques mentides, i aquell inútil servei meu –del qual vaig eixir fet un *ecce homo*, un “aixiomo”, com diuen a Xodos– encara ha trobat un record indirecte en el llibre de Pere Mayor: no tant en paraules seues com en les que l’entrevistador cita tretes d’una font que no ve al cas, contaminada. Tant se val: el pas dels anys asserena l’esperit i confirma que les meues previsions eren correctes, i l’experiència em va ensenyar que l’aparició del rei Jaume havia estat al·lucinació. Potser algun dia ho explicaré amb detalls aspres i saborosos si escric les meues memòries, ben jubilat, i llavors si a algú li cou ja es rascarà, espere que amb bon humor històric.

Quant a mi, després dels fracassats intents de servir el país en la política (no eren els primers: ja venia del PSV dels anys seixanta, i del PSPV dels setanta, ja tenia fitxa de *rojo serapatista* actiu i acreditat), ni em vaig escindir de ningú, ni em vaig donar de baixa de res, ni em vaig retirar a la contemplació passiva. He pagat sempre la quota, he predicat quan m’ho demanaven, he suportat la pluja i el mal temps, i de tant en tant he d’aguantar que uns m’acusen de “nacionalista cultural” que no fa prou política, uns altres de fer-ne massa, i uns altres de fer-la malament i a deshora. Què hi farem: “fer cultura” és la meua professió, i alhora crec amb tanta coherència com puc en la necessitat del nacionalisme polític i li done suport tant com els polítics mateixos m’ho permeten. Unes vegades es veu, unes altres no; i unes vegades mire de ser discret i unes altres, com ara mateix, parle i escric amb premedita-

da imprudència. No estic per damunt del bé i del mal, que seria un estat més beneficiós i confortable. Qui no m’entenga, que se n’informe. O que s’ho faça mirar a cal psiquiatre: jo sóc normal. Precisament perquè sóc normal, sóc amic de Pere Mayor, i en el curs dels darrers catorze anys he tingut amb ell més converses i més llargues que totes les que apareixen en el llibre que m’ha regalat. Parlem, discutim, estem d’acord o en desacord en algun punt, però no ens hem barallat mai. Potser ell creu que són negres algunes històries passades o presents que jo crec que són blanques i transparents, però això no lleva que coincidim en una cosa: si aquest país té futur (futur *com a país*: futur amb dignitat de ciutadans, futur de País Valencià, no de *Comunidad amb capital a Terramítica*), aquest futur no arribarà sense un sòlid i suficient nacionalisme polític.

Si no patírem tanta carència de nació pròpia i pacífica, no caldria cap nacionalisme. Però sí que en cal: almenys per compensar el dèficit del propi i l’immens excés de l’impropi. I ja que en cal, en cal de totes classes: cultural, cívica i polític. De llengua, d’escola, de sindicats i de partits. Amb un afegit que la història ensenya: sense l’últim, els altres tenen un futur ben magre. Si el nacionalisme polític no té prou força per ser present i decisiu allà on es prenen les decisions, el futur del país és més aviat un futur sense país. Amb una llengua residual, potser, que durant algun temps encara l’ensenyaran a l’escola. Amb llibres i escriptors, amb associacions benèvols, amb algunes coses més. Però sense país. Un país sense política *pròpia*, no és un país propi. És un tros del país dels altres. Això, la gent que fa política nacionalista ho ha entès perfectament. Per això la fan. S’equivoquen o l’encerten, són grans o encara petits. I si són petits creixeran, i amb ells creixerem tots. “Que el treball presidesca l’acció política de tots ells, que els qui ens sentim a prop sapiguem fer-los costat i que el poble valencià els ho reconega”. No ho dic jo: és el final del pròleg que Ramon Lapiedra ha escrit per a *Un país amb futur*. Així queda escrit, per a memòria i aplicació. I que el bon rei Jaume (que és alt i ros, recorden) s’aparega a molta gent de bona voluntat i els diga: serviràs el teu país allà on ha de ser servit, o el teu país no tindrà futur. Tindrà moltíssims turistes, això sí. I tindrà només polítics als quals el rei en Jaume no se’ls apareix mai.